

ARDEALUL JURIDIC

REVISTĂ DE DREPT ȘI DE UNIFICARE LEGISLATIVĂ, DOCTRINĂ,
JURISPRUDENȚĂ, LEGISLAȚIEI COMPARATĂ

ORGAN OFICIAL AL PUBLICAȚIUNILOR JUDECĂTOREȘTI DIN ARDEAL

Revista apare regulat la 1 și 15 a
fiecărei luni, afară de lunile de
vacanțe (Iulie și August) când va
apărea numai o singură dată pe
lună

Abonamentul:
Pentru autorități, bănoși, înst. t. fin.
av. cați etc.

Pe un an	100 Lei
Pentru magistrați pe an	80 "
Pentru studenți pe an	60 "
Un număr simplu	5 "
Un număr dublu	7 "
Un număr vechiu	10 "

Redacția Strada Băei No. 13. — Ad-
ministrația: Str. Regina Maria Nr. 34
(Radio Reclam România S. A.) unde
se primesc abonamente și ori ce
cereri de adfje.

SUMARUL

Cărțile Funduare (urmare) de DI. ȘT. LADAY
Legea Contabilității buge-
tul și proced. civ. din
Ardeal . . . . . de GEORGE P. DOCAN
Portul Robei în Ardeal . . . . . de ȘTEFAN LEON
Literatura Juridică . . . . .
Jurisprudența cu Adnotare de GEORGE M. PĂCURARU
Dicționar Juridic
Informațiuni
Codul penal al contraven-
țiuni
Partea oficială

folosinței publice precum și minele asupra cărora
există cărți funduare miniere regulate,

În ceea ce privește căile și canalurile, deși
acestea nu sunt înscrise în cărțile funduare de
drept comun, ele sunt înscrise în așa numitele cărți
funduare centrale. Legile prin cari aceste cărți f.
centrale au fost reglementate sunt legea I: 1888 și
legea LXI: 1881. Conform acestor legi, orice în-
treprindere de cale ferată sau de canal referitor la
care statul are dreptul de rescumpărare (inclusiv
și cazul când concesiunea pentru o cale ferată sau
canal a fost acordată cu condițiunea ca după un
timp anumit de ex: 90 ani proprietatea să treacă
gratuit asupra statului) trebuie să fie înscrisă în c.
centrală. Căile ferate și canalurile Statului nu sunt
supuse acestor norme, după cum reese din art. 48
din legea I: 1868 și din art. 2 din legea 61: 1881.
Cartea funduară centrală a fost întocmită în Buda-
Pesta și Cărțile funduare ce se referă la liniile
noastre nici până acum nu ne au fost retrimise.

Despre cărțile funduare

(Urmare)

Reese din cele spuse că c. f. au caracter mul-
tipu și că definițiunea lor trebuie să fie socoteală
de elemente eterogene. În cele spuse sunt însă
câteva elemente care nu pot fi considerate ca fe-
nomene de sine stătătoare ci sunt numai o urmare
a principiului publicității cu care ne vom ocupa
mai la vale.

Pentru a putea delimita situația cărților fundu-
are în întregul sistem de drept, trebuie deci să ale-
gem elementele ce fac parte în mod independent
din această instituțiune, și fenomenele care sunt con-
secințe numai unor principii.

Ne vom ocupa deci în primul. loc cu aceasta
pentru a evita orice confuziune.

I. Înainte de toate trebuie să examinăm care
imobile sunt obiect al cărților funduare.

Regulamentul Cărților funduare pentru Ardeal
(ordonanța Nr. 2784 din 8 Noembrie 1867) art. 5
prevede: toate averile imobiliare trebuiesc înscrise în
c. f. exceptându-se bunurile publice enumerate în
art. 287 din C. civ. austr. și anume: șoselele și
căile ferate naționale, râurile și pârăurile, pieșile,
străzile, drumurile de pădure și de câmp destinate

În ceea ce privește râurile și pârăurile, regu-
lamentul nu este exact, pentru că apele conform
legii în vigoare până acum câțva timp, făceau parte
din proprietatea riverană, legea asupra regi-
mului apelor (XXIII: 1885) spunând, că albia râu-
lui este parte integrantă a proprietății riverane.
Deci odată cu înscrierea imobilului riveran,
este înscrisă în c. f. și albia râului, cu toate că
nu figurează în hartă. Legea XXIII: 1885 a fost
scoasă din vigoare prin noua lege asupra regimului
apelor din România. Conform art. 25 din această
lege numai jârmurile apelor sunt proprietatea rive-
ranilor; deci a încetat tegea cea veche după care
riveranii aveau proprietatea apelor până la linia
mediană a apei. După legea nouă numai atunci are
riveranul dreptul de proprietate dacă apa părăsește

albia. În acest caz, proprietarii fondurilor pe care s'a format albia nouă au dreptul să ceară în termen de un an autorizarea pentru a readuce cursul apei în albia veche care trece în proprietatea riveranilor.¹⁾

Șoselele, străzile, piețele nu sunt înscrise în c. f. Propriu zis, ele fac parte din operațiunile referitoare la cărți funduare pentru că harta (schița topografică) nu ar fi exactă, dacă n'ar cuprinde străzile, drumurile, piețele. Deci și ele au numere topografice, figurează însă numai în hartă, pentru a arăta situația imobilelor înscrise în c. f.

Ordonanța No. 2784/1867 vorbește și de „minele asupra cărora există cărți funduare miniere regulate.” Această dispozițiune trebuie corectată. De sigur că există cărți funduare asupra minelor. Însă aceste cărți sunt numai registre pentru drepturile acordate pe baza legii minelor. Una este imobilul și alta este dreptul întreprinzătorului de mină. Imobilul este înscris în cartea funduară; proprietarul lui exercită toate drepturile proprietarului cu excepția acelor care intră în concesiunea întreprinzătorului. Deci, dacă cineva exploatează o mină

1) Legea nu este exactă. Înainte de toate nu spune, cum se va împărți proprietatea albiei între riverani. Această greșală este în art. 502 din Codul Civil Român. Dar se poate presupune că proprietatea să împarțească conform principiului exprimat în art. 500 C. C. R.: „fiecare proprietar riveran are dreptul de proprietate asupra părții (de insulă) ce se întinde spre el, pornind dela jumătatea râului.” Art. 410 C. C. Austr. este mai precis, prevăzând aplicarea articolului 407.

Cum va trece proprietatea asupra proprietarului riveran? După legea veche nu era nici o îndoială. Imobilul exista proprietatea ei o avea proprietarul riveran și numai folosința lui era supusă restricțiilor cât timp locul era acoperit de apă. Deci localizarea albiei părăsite, înscrierea ei în hartă nu creta o nouă proprietate. Nu era vorba de dobândirea proprietății prin accesiune; sarcinile ce grevaseră întregul imobil înainte de schimbare, rămăneau pe albia părăsită. Față de legea nouă însă se pune întrebarea: care va fi caracterul albiei părăsite și anume, dacă sarcinile proprietății riverane se întind și asupra ei? După părerea mea, proprietarii riverani pierzând proprietatea albiei în urma punerii în aplicare a legii noi, în cazul când râul își părăsește albia și readucerea apei nu se cere în termen de un an, va fi vorba de o accesiune conform art. 410 C. C. A. După intrarea în vigoare a legii noi, locurile acoperite de apă (albiile râurilor) au încetat să fie înțelese ca înscrise în c. f. pentru că au încetat să fie în proprietatea privată, iar art. 5 din ord. 2784 prevede neînscriserea. Toate sarcinile au încetat ref. la albie. Când albia părăsită trece în proprietatea riveranului, în urma accesiunii se naște un imobil nou, care în virtutea art. 12 din legea XXIX: 1886 (confr. și ord. 19665—1863) trebuie localizat (introdus în c. f.) În ceea ce privește sarcinile, se vor aplica regulile ref. la accesiune.

O altă greșală a legii noi este că termenul de un an este pus numai pentru a cere autorizarea (contrar articolului 9 din legea XXIII: 1885, care fixează acest termen pentru restabilirea respectivă efectivă a albiei). Deci, pot să treacă ani de zile, până ce acțiunea proprietarului nu va fi rezolvată. Și ce se va întâmpla dacă autorizarea se cere, însă nu se efectuează? Poate proprietarul riveran să se folosească de albia părăsită? Prescripțiunea are loc?

de aur pe baza unei concesiuni pe teren strein: mineralul nerezervat (d. e. marmura) nu-i va aparține lui, ci proprietarului.

Conform acestora, imobilul (terenul) în care mina se exploatează, este obiect al cărților funduare, chiar dacă este trecut în c. f. minieră. Art. 98 din legea minelor prevede în mod expres că întreprinzătorul are numai folosința imobilului. Față de această dispozițiune, art. 109 din legea minelor care spune că îndrituirile miniere „constituie proprietate imobilă”, este în parte o construcție juridică (tot așa ca d. e. în vechiul drept maghiar o herghelie ce consta de mai bine de 50 cai, era considerată ca imobil numai în ceea ce privea succesiunea viduală), iar în parte o dispozițiune concretă, contrară dreptului comun, care însă nu mai este în vigoare. Art. 117 din legea minelor prevede că toate edificiile, atelierile și alte clădiri, necesare exploatarei minelor, fac parte integrantă cu mina (fac o unitate juridică; universitas rerum) se înscriu numai în c. f. minieră, iar în cartea funduară (de drept comun) se notează numai faptul că pe imobil se găsesc edificii care fac parte dintr'o întreprindere minieră.

Această dispozițiune nu mai este în vigoare, căci aceste clădiri se înscriu actualmente tot așa în c. f. minieră ca și în c. f. civilă (de drept comun)¹⁾.

Conform acestora, în cărțile funduare trebuiesc înscrise toate imobilele, excepându-se:

- a) șoselele naționale,
- b) căile ferate și canalurile,

1 În cazul când există astfel de edificii, în cartea funduară a comunei ele vor fi înscrise sub semnul □ împreună cu terenul pe care-l ocupă. Deci ele figurează și în c. f. de drept comun, dar înscrierile ce se fac în aceeași carte funduară d. e. servituțiile, ipotecile, nu se întind asupra lor. Conform art. 119 din legea minelor, schimbările nu pot fi înscrise în c. f. cu vigoare asupra acestor imobile, iar schimbările înscrise în c. f. minieră au vigoare și asupra lor. Ca prin aceasta să nu fie vătămată publicitatea cărților funduare, legea prevede că în c. f. să se înscrie ca acele edificii (împreună cu terenul ocupat) fac parte integrantă din mina introdusă pe pagina X. din c. f. minieră. Creditorii proprietarului imobilului nu pot să dobândească ipotecă asupra acestor edificii, ci numai creditorii întreprinzătorului.

Zsögöd (Fejezetek I. §. 52) nu lăsa socoteală de Reglementul No. 19665 din 1893, când spune că aceste clădiri sunt scoase din cartea funduară civilă, (de drept comun) și că numai notarea faptului că ele fac parte dintr'o întreprindere minieră se înscrie în c. f. civilă. Așa a fost până la punerea în aplicare a legilor referitoare la redactarea cărților funduare definitive (belétek). Actualmente însă, după cum am văzut, aceste clădiri se înscriu și ele în c. f. civilă; Keg. §. 20 p. 4.

Deci distincțiunea pe care o face Zsögöd (op. cit. 53 d.) nu se mai poate menține. Regula actuală este că toate imobilele folosite pentru exploatarea unei mine, trebuiesc înscrise în cartea funduară civilă, deci dispozițiunea citată a ordonanței No. 2784—1867 este modificată prin lege ulterioară.

c) apele curgătoare (râurile, pâraurile),
d) piețele, străzile, drumurile destinate folosinței publice.¹

Sunt imobile, cari deși nu intră în aceste categorii, nu sunt înscrise în c. f. Aceasta poate să aibă motivul că:

1. au fost omise cu ocazia localizării.²
2. s'a produs numai după localizare (d. e. în sula în flumine nata).
3. fuseseră șosele, străzi etc. și au ajuns ulterior în proprietate particulară (d. e. orașul a regulat strada, dând o parte din ea proprietarilor de casă), iar proprietarul a neglijat să ceară înscrierea în cartea funduară.

În aceste cazuri nu se pot aplica regulile referitoare la cărțile funduare, dar există totuși o diferență mare față de categoriile a, b, c, d, (imobilele cari nu trebuiesc înscrise în c. f.). Pecând aceste din urmă, nefiind în proprietate privată, nu pot fi supuse execuției etc., imobilele neînscrise, cari ar trebui să fie înscrise, sunt supuse tuturor măsurilor juridice, ca și toate celelalte bunuri particulare. Deci la aplicarea normelor de drept trebuie să deosebim trei categorii de imobile:

- I. Imobile înscrise în cartea funduară,
- II. Imobile neînscrise cari ar trebui să fie înscrise.
- III. Imobile neînscrise cari nu trebuie să fie înscrise în c. f.

Vom vedea mai jos, că această grupare are o importanță decisivă.

Stefan Laday.

Legea contabilității, bugetul și procedura civilă din Ardeal.

În numărul 7 al acestei reviste s'a publicat o încheiere a Tribunalului Oradea-Mare care respingea în termeni generali dreptul de paupertate cerut de un litigant, precum și deciziunea Curței de Apel din Oradea-Mare care anulând încheierea Tribunalului, îl acordă fără restricții. Direcțiunea revistei, adnotând aceste dispoziții judecătorești, s'a pronunțat pentru o soluție intermediară. Cunoșcând dificultățile create de introducerea bugetului și legii contabilității în Ardeal fără să se țină seamă de legislația bășinașă, adnotatorul deciziunilor nu contestă legalitatea încheierii Tribunalului, dar este de părere, că dreptul de paupertate — bineînțeles numai în ce privește timbrele — s'ar putea acorda și astăzi unui litigant care are mai puțin decât venitul unui salahor. Prin urmare s'au expus trei păreri.

¹) Edificiile Statului, (școlile, spitalele, penitenciarele, cazărnicile, fortărețele etc.) sunt înscrise în c. f.

²) Localizarea este prima constatare și măsurătoare a imobilului pentru întocmirea unei cărți funduare asupra lui.

Să ne fie îngăduit a examina în câteva cuvinte împrejurările în cari au fost date menționatele încheieri judecătorești.

Acordarea dreptului de paupertate în Ardeal, spre deosebire de vechiul regat, face ca acel ce se folosește de acest drept să fie scutit în justiție, după cum spune art. 112. pr. civ. ungară: a) de plata taxelor și timbrelor fiscale; b) de diurnele și speșele delegațiilor judecătorești, de plata martorilor, experților, publicațiilor, curatorilor etc. „ale căror plăți le anticipează Statul”. În sfârșit art. 112 mai permite celui care a obținut dreptul de paupertate să nu asigure acoperirea cheltuelilor de judecată și să i se acorde asistență judiciară a baroului. Dintre toate aceste drepturi, singurul care ridică astăzi o mare dificultate este aliniatul al patrulea din articolul 112, adică punctul b de mai sus.

Introducându-se în Ardeal noua lege a contabilității care nu cuprinde dispoziția de a se avansa fonduri Tribunalelor pentru satisfacerea multor dispoziții judecătorești și neprevăzându-se nici în buget asemenea fonduri, articolul 112 aliniatul 4 nu mai poate avea aplicare. După modesta noastră părere el este implicit abrogat de cele două legi noi, bugetul și legea contabilității. Neavând a se pronunța asupra acestei chestiuni, Tribunalul Oradea-Mare a examinat cererea numai cu privire la scutirea de de timbre, argumentând că taxa timbrelor de astăzi rămânând în Ardeal tot aceea dinaintea războiului, este atât de redusă încât o poate plăti oricine fără mari sacrificii.

Lipsind fonduri în buget pentru acoperirea cheltuelilor de martori, experți, curatori etc. și art. 112 al. 4 nefiind expres abrogat, Tribunalul nu a acordat dreptul de paupertate cerut, pentru a evita, în cazul când l-ar fi admis, eventuale procese în contra Statului. Tribunalul nu putea spune justițiabililor, care până atunci se folosiseră de o dispoziție atât de salutară ca aceea din art. 112: „Vă resping cererile pentru că, iată, Statul român, nu vă mai acordă acest drept căci nu mai are alocate fonduri.” Evitând discuția asupra acestei chestiuni, Tribunalul a redus-o numai la chestiunea timbrelor, întrebându-se în termeni generali pentru că știa că foarte puțini oameni cari se judecă, au astăzi mai puțin decât venitul unui salahor și pentru a atrage atenția justițiabililor și mai ales a avocaților să cunoască dificultățile admiterii pe viitor a dreptului de paupertate.

La ce rezultat s'ar ajunge dacă s'ar adopta soluția Curței de apel?

Partea va începe procesul și la un moment dat, neavând și nefiind obligată a plăti martorii, experții, cheltuelile de publicație etc. iar statul neanticipând speșele din lipsă de fonduri, vor urma consecințe cu totul dăunătoare Statului, Justiției și chiar celui cărui a s'a admis dreptul de paupertate. În adevăr:

O instanță judecătorească i-a acordat dreptul, dându-i prin urmare un titlu în contra Statului. Pe baza acestui drept, reclamantul intențează procesul. În cursul procesului, are nevoie de martori, experți, curatori; Tribunalul dacă îi va admite, va fi silit ca după audierea acestora să le acorde cheltuielile făcute. Martorii, experții, curatorii, în baza încheerii definitive a Tribunalului, se vor adresa Biroului prezidențial pentru plata sumelor. Aci vor fi refuzați, nefiind alocate fonduri. Oare nu vor putea atunci să intențeze procese Statului pentru a fi despăgubiți pe baza titlului judecătorec ce-l posedă? Și nu s'ar putea găsi judecători cari, argumentând că art. 112 a rămas în vigoare neputând fi abrogat printr'o lege bugetară trecută numai prin Camera Deputaților, să oblige Statul la plata cheltuielilor?

Dar se va putea întâmpla și altă eventualitate, de astă dată foarte neplăcută pentru însuși partea care a obținut dreptul de paupertate. Iată de exemplu, experții cer, în baza art. 464 pr. civ., ca statul să le anticipateze spesele înainte de a depune raportul; sau judecătorii dispune să se anticipateze cheltuielile martorilor în baza art. 295 pr. civ.; sau e nevoie să se facă publicații judecătorești cari trebuiesc plătite (de ex. în caz când pârâtul este cu domiciliu necunoscut sau în caz de divorț pe baza art. 77 al. 6 din legea matrimonială). Cine va plăti aceste sume, căci fonduri Biroul prezidențial nu are? Cum publicațiile nu se vor putea face din această cauză, procesul se va suspenda. Partea va fi nevoită astfel să și părăsească procesul. Și atunci, nu este oare mai bine să fie prevenită și să nu pornească procesul până nu-și va agonisi fonduri cu care să-l poată duce la bun sfârșit?

Iată prin urmare dificultățile de ordin mai mult administrativ cari se ivesc astăzi prin acordarea fără restricții a dreptului de paupertate.

Aceste dificultăți au fost evitate prin încheierea Tribunalului, care, dată în această intenție și înțelegerea nu pe un text decedat, ci pe argumente economico-sociale vii, dă un avertisment justițiabilului asupra mijloacelor de care va trebui să se folosească în procesul său.

Restrângerea acordării dreptului de paupertate are prin urmare astăzi rezultatul să scutească pe Stat de plata multor sume de bani și pe justițiabilul căruia eventual i s'ar acorda, de surpriza suspendării procesului.

În orice caz, o lege care să clarifice situația actuală, este pe atât de necesară, pe cât e de urgentă.

Cu acest prilej vom remarca încă o însemnată dificultate pricinuită de introducerea legii contabilității și bugetului, cari au venit în conflict cu procedura civilă din Ardeal și în materia interdicției.

Se cunoaște însemnătatea publicării sentinței prin care Tribunalul ordonă punerea sub curatelă. Efectul interdicției, spun art. 720 și 713 din proced. civ. precum și art. 33 al. 1 legei XX/1877, nu începe decât din ziua următoare publicării în ziare a sentinței definitive. Pe de altă parte, lipsa ei de publicitate poate avea însemnate urmări față de terți și de însuși interzisul.

Procedura civilă ordonă ca sentința definitivă să fie publicată în Monitorul Oficial. Cine va suporta cheltuielile publicării în caz când acțiunea este intentată de Sedria orfanală? Art. 714 pr. civ. spune că în acest caz cheltuielile de procedură le va suporta Statul în locul avocatului Sedriei orfanale și tot Statul e dator a le anticipa până când se vor putea încasa din patrimoniul pârâtului.

Cum Tribunalul este autoritatea care are obligația să publice sentința în foaia oficială (art. 33 al. 1 din legea XX/1877), cum publicația nu se face gratuit, iar Tribunalele astăzi, în urma introducerii noului buget, nu dispun de fonduri afectate în acest scop, se naște întrebarea: Cine va suporta plata acestor publicații?

Și până la deslegarea întrebării ce se face cu numeroasele sentințe cari așteaptă publicarea?

Credem că soluția nu se poate da decât pe cale legislativă. Până atunci s'ar putea interveni prin Ministerul de Justiție ca sentințele de interdicție să fie publicate gratuit de Monitorul Oficial.

Iată prin urmare numai o mică parte din dificultățile create de introducerea în Ardeal a unor legi cari nu se pun demăinainte în concordanță cu legislația rămasă aci în vigoare.

George P. Docan

Judecător Trib. Oradea-Mare

Portul robei în Ardeal.

Adevăr este că nu haina face pe om ci omul haina, totuși, când avem și omul și haina, perfecțiunea nu e de parte.

La început deziderate; apoi deciziuni platonice; în cele din urmă înfăptuirea: *iată istoricul uniformei magistraților din Ardeal.*

În stadiul dezideratelor, aflăm numai vorbe, fără fapte, ca în toate stările embrionare; în acel al deciziunilor ministeriale, fără sancțiuni, vedem mai puțină vorbărie, în schimb fapte . . . . drept este, cam izolate, cu ciocniri și frecări, nesupuneri și neplăceri, ca'n toate jumătățile de poruncă, pentru ca totul să se termine cu porunca întregă, care nu tolerează ci pedepsește: *iată ideea înfăptuită.*

Aceștia sunt oamenii, aceasta este legea și acesta este legiuitorul, în trecut, prezent și viitor.

Veșnic omul va ceda din suveranitatea eului său, pentru a se supune contractului social, la care au consimțit să semneze strămoșii strămoșilor noștri.

După mine portul robei nu este decât răspândirea lălmășiei în noile granițe ale României Noi, înlăturarea ideii de naționalitate în noile provincii alipite, Veriga adăogală la alte verigi ce trebuie să înfăptuiască lanțul unirei sufletești a tuturor românilor.

Odată ce portul robei există la magistratura veche din Regat, se impunea, era o datorie să se înfăptuiască pretulindeni.

Astăzi când ea s'a împlinit nu putem decât să o salutăm cu bucurie, noi cei veniți din Regat în Ardeal, de care ne despărțisem cu mare regret, ca de un bun și vechiu prieten, martor atât în zile de năcazuri cât și în zile de bucurie; văzând-o și la voi colegi ardeleni, care o'nbrăcați ca pe un simbol al dreptății frățești și pământești.

Ori ce s'ar spune și ori cât s'ar scrie, omul va rămâne totuși același sclav al formelor solemne concretizate în diferite simboluri. După cum icoana simbolizează dumnezeirea, sceptrul regal pe acela a Domnitorilor, cărja episcopală puterea erarhică bisericească, gradele ofițerești pe acele ale puterii militare, tot astfel roba simbolizează puterea judecătorească.

Magistratul fără robă poate fi un perfect judecător, un adevărat om și un adânc cunoscător al științei dreptului, după cum și din contra; cu toate acestea, în ambele cazuri, nu va avea aceiași autoritate și nu va impune același respect, decât atunci când se va prezenta, marelui public, sub vestimântul robei; prin acest simbol magistratul se deosebește de marea mulțime a semenilor săi, în momentele solemne când îi judecă; prin mijlocul acestui simbol, magistratul își reamintește de greaua și spinosă lui sarcină, și îmbrăcându-l, în același moment, își desbracă conștiința de ori ce patimă omenească, înălțându-se cu cugetul spre sferele divine abstracte și imaculate.

Iar celor pușini, care ar fi contra portului acestui simbol, nu le pot răspunde de cât cu asemănarea acelor tipuri atei la tinerețe, care devin maniaci-religioși în zile de nepuțință și bătrânețe.

Tg. Mureș, 4 Decembrie 1921.

Ștefan Leon

Consilier de Curte de Apel

Literatura juridică

Dr. Traian Pop. Drept penal. Introducere, chestiuni de istorie și filozofie penală. Criminologie Vol. I. VII — 381 p.

În colecția lui v. Liszt, acum vre'o 20 ani, *Missir* a scris că o literatură penală română nu există. Nici acum nu stăm cu mult mai bine. În afară de câteva

monografii mai mult sau mai puțin serioase și în afară de cursul lui *Teodorescu* numai manualul lui *Tanoviceanu* poate fi menționat.

Juriștii din Ardeal, cari au putut să învețe dreptul penal dintr'o mulțime de opere sistematice excelente, și cărora le stau la dispoziție numeroase comentarii mari și multe colecții de jurisprudență, vorbesc de obicei cu un zâmbet compătitor de manualul lui *Tanoviceanu*. Nu cred să aibă dreptate. *Tanoviceanu* a fost un savant distins, un om de mare erudiție. Nimeni nu spune că manualul lui este la nivelul științei europene. De și n'are convingeri unitare și consecvente, lucrează după un sistem învechit, cu o prolixitate supărătoare și cu o sumedenie de citate de prisos; totuși nu rareori găsim și o argumentare pătrunzătoare, o critică sănătoasă și în orice caz mult curaj în opiniile sale personale. Să nu uităm că a dat primul manual în prima ediție în limba română. Nu trebuie comparat firește cu operele maghiare, cari s'au făcut pe baza unei literaturi bogate în monografii, în care aproape toate chestiunile au fost tratate și aprofundate. Iar dacă-l cumpărăm cu primele opere maghiare, apărute între 1878 și 1880, trebuie să-i recunoaștem superioritatea.

Cu toate slăbiciunile însă, manualul lui *Tanoviceanu* are meritele primului cercetător. Spune naivități? Nu voim să cumpărăm pe *Tanoviceanu* cu *Lombroso*, dar trebuie să fim juști și să recunoaștem că *Tanoviceanu* a înlesnit munca tuturor penaliștilor români, creind în primul rând un limbaj penal juridic.

N'am spus toate acestea pentru a micșora meritele d-lui *Traian Pop*, care ne-a dat o carte foarte bună, cu totul la nivelul științei moderne. Partea filozofică a dreptului penal este expusă cu o acribie monografică. Această acribie este în același timp și o greșală: cartea merge prea departe; elle a les faates de ses qualités. Ceea ce este foarte bun și foarte prețios într'o monografie, nu intră în cadrele unui manual sau unei opere dogmatice.

Foarte multe doctrine ale lui *Lombroso* au fost nimicite de critică, dar autorul nostru constatănd el însuși acest fapt — le expune cu cea mai mare minuțiozitate. Expunerile sale sunt exacte, clare și bine documentate; greșala este numai că nu le-a dat ca monografie ci ca volumul I. al unui sistem. Dacă aplicăm aceste proporții la sistemul întreg după proporția manualelor germane (v. *Liszt*, *Berner* etc.) sau maghiare (*Angyal*, *Finkey*, *Fayer*, *Vámbéry* etc.), opera întreagă va trebui să consistă din vr'o 30 volume. În interesul științei sperăm că dl. *Traian Pop* va scrie această operă mare, dar un lucru este sigur: dacă întreaga operă va apare, numai oamenii științei se vor bucura, iar nici decum . . . studenții.

În detalii trebuie să recunoaștem că autorul

dă rezumate exacte după diferite teorii și că le critică foarte precis. Numai că depreciază prea mult școala clasică. În primul rând nu credem că autorul să aibă dreptate când spune că școala clasică „nu trăește în mijlocul lumei vii, ci afară de aceasta... vede în infractor o ființă vie, ci un tip abstract... nu vrea să știe de factorii adevărați ai infracțiunii” (p. 91). Este adevărat că școlii clasice i s'a făcut foarte des acest reproș. Însă din aceasta nu rezultă să fie júst. Noi suntem aderenți ai aceleiași teorii ca și autorul, dar nu suntem de acord cu d-lui în ceea ce privește această critică nimicitoare. Școala clasică, deși în primul rând ține socoteală de infracțiune, nu neglijează cu desăvârșire pe infractor. Dispozițiunile codicelor penale bazate pe teoriile școlilor clasice dovedesc că și persoana infractorului este luată în considerație (recidiviștii, minorii, sistemul penitenciar, casele de corecție și principiul educației minorilor admise și de școala clasică etc.) În ceea ce privește factorii criminalității, și școala clasică știe foarte bine, că ei există (confr., d. e. Carrara I. 178 et. sequ.) Însă civetismul școlii clasice în această privință este în parte justificat. Nu voim să argumentăm cu vorba vestită a lui Wach „dass Armüt von pauvreté komm“, dar trebuie să constatăm că etiologia criminală ne-a dat până acum foarte puțin material utilizabil. Rezultatele practice ale antropologiei criminale pot fi recapitulate în 3—4 propoziții. Sociologia criminală are rezultate și mai slabe. Vorbim, bine înțeles, numai de dreptul penal. Folosul criminologiei este nespun de mare, rezultatele ei au o importanță decizivă în economia politică, sociologia generală etc. Dar rezultatele ei *care pot fi realizate prin dreptul penal*, sunt foarte neînsemnate. Aceasta se vede din faptul, că proiectele noi (cel austriac din 1909, cele elvețiene, cele germane) nu se prea deosebesc de codicele făcute pe baza teoriilor clasice. De sigur că au unele dispozițiuni noi (mai ales măsurile asigurătoare și tratarea minorilor), însă schimbările cele mai importante sunt pe terenul dogmaticii (oricât ar afirma contrarul dl. Ferri sau dl. Hans Kurella).

Aceste considerațiuni nu ating într-o nimic valoarea mare a operei dlui Traian Pop. Mai ales ultimele capitole, în cari autorul face bilanțul diferitelor școli ajungând la concluziunile finale, constituie un studiu exact și profund, care ar putea să stea în cele mai bune manuale germane. Autorul are convingeri științifice unitare și adânc gândite, i-și expune ideile foarte clar și are un sistem exact științific și pozitivist. Opéra lui este în orice caz un adevărat câștig pentru literatura juridică română.

Stefan Laday.

JURISPRUDENȚA

MATERIE CIVILĂ

Inalta Curte de Casație și Justiție Sectia I.

(Complectul pentru Ardeal.)

I.

Stabilirea dreptului de moștenire. Echitate. Maxima: id quod æquum est, bonum est. Revizuire. Respingere. Decizia No. 60—921. — No. Dos. 797—920.

Reclamanta susține că instanța de Apel, cu violarea legii a stabilit legitimitatea intimitei, deoarece din faptul ca tatăl intimitei după contractarea casatoriei a recunoscut-o legitimă și această împrejurare s'a și introdus în actul de nastere al fetei, nu se poate primi ca dovada fața de negarea dânzei.

Considerând ca în cazul când tatăl copilului nelegiuit încheie căsătorie cu mama copilului și recunoaște înaintea ofițerului stării civile legitimitatea lui, este prezumție legală, că copilul este procreat de dânsul și prin urmare se consideră de legitim. Aceasta reiese din art. 161 din Cod. civ. și din art. 42 a legii XXXIII. anul 1894, în vigoare în Ardeal.

Fața de această prezumțiune — în sensul art. 269 din Pr. civ. reclamanta trebuie să probeze contrarul că anume intimata nu e fiica aceluia, care a recunoscut-o.

Deci această plângere nu e întemeată.

Al. 2-lea motiv de revizuire este că, Curtea de Apel cu greșită aplicare a legii a stabilit dreptul de moștenire a intimitei, deoarece legitimarea prin casatorie subsequentă nu are efect retroactiv, adică nu legitimează „ex tunc” numai „ex nunc”.

Reclamanta în dezvoltarea de motive preluând instanța de Apel, n'a înțeles intenția adevărată a legiuitorului, explicând dispozițiile art. 160 și 161 din cod. civ. din Ardeal, căci deși art. 161 anunță fără nici o restricțiune că copiii născuți în afară de căsătorie, prin căsătorie subsequentă se consideră legitimați, n'a putut fi intențiunea legiuitorului să nu facă restricțiunea menționată în ce privește copiii născuți în afară de căsătorie, pe când, în același timp, în ce privește copiii procreați într-o căsătorie nulă a făcut această restricțiune.

Aceasta ar însemna o stare excepțională creată pentru copiii născuți, în afară de căsătorie, și prin acest fapt dânsii ar ajunge într-o situație mai favorabilă decât copiii născuți din căsătorie nevalabilă. Baza de drept a moștenirii este nașterea legiuită a copilului, ceea ce în speță nu există, fiindcă deși ulterior au contractat părinții căsătorie, în timpul zămislirii copilului nu se puteau căsători. Căsătoria subsequentă, în cazul de față, în lipsa condițiilor de contractare a căsătoriei, nu poate ulterior să legitimeze copilul născut în timpul când tatăl acestuia

copil se găsea căsătorit cu o altă persoană și exista pentru dânsul un impediment legal prohibitiv de căsătorie.

Chestiunea de deslegat este, dacă are dreptul de moștenire și copilul născut din adulter, legițimat ulterior prin căsătorie subsequentă, sau nu.

Având în vedere că codul civil din Ardeal nu face deosebire între copiii procreați în timpul când unul dintre părinți a trăit în căsătorie cu o altă persoană și între aceia cari nu s'au născut din adulter, și ținând seamă de principiul de drept: „ubi lex non distinguit nec nostrum est distinguere“, această Înaltă Curte găsește că în astfel de cazuri, cum e și cazul de față, instanțele judecătorești au să se orienteze după principiul echității „id quod aequum est bonum est“.

Considerând că în speță tatăl intimatei în timpul nașterii ficei sale, n'a conviețuit cu soția sa din prima căsătorie, că separațiunea de corp, de fapt, se întâmplase cu mulți ani mai înainte și prin urmare căsătoria lor n'a existat numai de jure

Considerând mai departe că, copilul născut într-o astfel de împrejurare, când unul dintre soți se găsea în căsătorie legițimă cu o altă persoană, când exista pentru dânsul un impediment legal de a contracta o altă căsătorie nu poate fi pedepsit pentru greșelie tatălui său,

Ca, în sfârșit, pentru a pune stavila unor astfel de moravuri și pentru a apăra instituția de drept a căsătoriei, sunt alte cai, și există alte sancțiuni

Instanța de Apel n'a violat legea; respinge cererea de reviziune.

II.

Cerere de desfacere a Căsătoriei. Legea XXXI—1894 art. 54, 55 și 80 și C. C. A. Eroare asupra capacității. Respingere. Decizia No. 283—920 — Dosar No. 1728—920.

Considerând, că reclamantul și-a întemeiat acțiunea pentru desfacerea căsătoriei încheiată la 7 Septembrie 1921 cu pârâta pe ordinul de lege XXXI, din 1894 art. 54 pt. c. 55 și 80 pt. a și c. că adecă reclamantul a fost în eroare la încheierea căsătoriei cu privire la incapacitatea pârâtei de a împlini datoriile conjugale, ca a fost dus în eroare asupra însușirilor personale esențiale a pârâtei și că pârâta și-a violat intenționat în mod grav datoriile conjugale, în afară de cadrele art. 76—78 a legii matrimoniale

Considerând ca pe baza dovedirii, Tribunalul a ordonat separațiunea părților litigante de pat și masă și după expirarea fără rezultat a termenului separațiunii, a pronunțat despărțenie partidelor din vina pârâtei.

Considerând, că în urma apelului pârâtei Curtea de Apel Dobrișin a ordonat întregirea dovezilor, iar Curtea de Apel Oradea-Mare în a cărei competență a trecut cauza după delimitarea hotarelor politice

între România și Ungaria, apreciind și dovezile întregitoare, n'a aflat dovedită astfel vinovăția pârâtei, care a declarat că ține la căsătorie, ca să se poată divorțul pronunța din vina ei și așa a respins pe reclamant cu acțiunea condamându-l în cheltuelile pârâtei

Considerând, că reclamantul a înaintat cererea de revizuire contra sentinței Curții de Apel, iar pârâta a dat răspuns la cererea de revizuire a reclamantului

Considerând, că cererea reclamantului nu corespunde art. 527 din proc. civilă, pentru că nu declară pe ce bază atacă sentința Curții de Apel și ocupă reclamantul în cererea sa numai cu aprecierea din partea Curții de Apel a dovezilor, combătând părerile Curții relative le dovezi, dar aprecierea dovezilor este dreptul instanțelor de fond și scapă de sub controlul acestei Înalte Curți și nu poate fi cenzurată decât numai dacă reclamantul semnala vre-o violare a regulilor de drept formal ori material

Considerând că în sensul art. 534 pr. c. hotărârea Curții de Apel nu se poate cenzura etc. respinge cererea de revizuire.

III.

Constatarea obligațiunii de întreținere. Neprocurearea de către instanța de judecată din oficiu a probelor în favoarea părții art. 224 și 225 pr. c. Motivare în fapt. Respingere. Decizia No. 286—921. Dos. 7.

Având în vedere, că Curtea de Apel a constatat în conformitate cu sentința dată de instanța primă, că acțiunea introdusă de reclamanta în care cere, ca socrul său să fie obligat a plăti suma de 2500 cor. anticipat lunar dela 1 Mai 1919, ca întreținere și la suma de 2146 cor. 48 f. în mod solidar cu soțul ei, este fără bază legală, pentru că Curtea de Apel a stabilit că reclamanta n'a dovedit împrejurarea, că soțul ei cu învoirea intimatei a adus o pe dânsa în casa și în averea parintească, precum nu a dovedit nici că intimatul n'a fost de acord, ca fiul să trăiască cu dânsa, în fine nu este dovedit nici că intimatul ar fi primit obligațiunea de a plăti suma de 2,146 cor. 58 f.

Reclamanta în reviziune atacă această sentință pentru că Curtea de Apel a violat normele de procedura atunci, când n'a adus din oficiu actul de consimțământ, deci în cursul procedurii, s'a indicat ca acel act exista și se afla la oficiul stării civile Târgu Mureș, iar acest document formează proba deplină în privința faptului, că s'au nesusolit împrejurarea că intimatul nu s'a opus la domiciliarea reclamantei în casele sale, adică s'a învoit și la aceasta.

În fine s'a vătămât regula de drept material, când s'a respins cererea din acțiune fiind constatat, că soțul reclamantei nu dispune de avere proprie, ori de vre-o profesie din venitul cărora ar putea susține familia sa, în care caz conform regulilor

existente și tatăl barbatului poate fi obligat a da întreținere pentru soția despartită a fiului său, cere intimata prin urmare admiterea acțiunii sale

Considerând, că în cursul procedurii reclamanta n'a prezentat cerere pentru aducerea actului de consintământ menționat mai sus, Curtea de Apel n'a violat dispozițiunile §§-lor 224 și 225 când din oficiu n'a ordonat trimiterea lui pentru că instanța judecătorească nu este datoră a pune în vedere părților reprezentate prin avocat, ca să-și prezinte și să susțină dovezile lor

Considerând apoi că Curtea de Apel n'a vălămât regula de drept când a respins cererea din acțiune a reclamantei în cazul prezent cu atât mai ales, căci instanțele de fond au stabilit și imprejurarea, ca sotul reclamantei în anul 1919 luna Aprilie s'a deparțat din domiciliul și din averea tatălui său și de atunci nici o activitate n'a mai dezvoltat în averea intimatului, iar reclamanta prin sentința judecătorească a fost obligată a evacua domiciliul

Considerând că nu există lege și regulă de drept că tatăl pentru și în locul fiului sau fără avere, care trăeste și muncește în afară de averea și de economia casei părintelui său să poată fi obligat a întreține soția fiului său în cazul când aceasta fără vina ei ar fi constrânsă a trăi despărțită de barbat, — prin urmare aceste ambe motive de reviziune sunt neîntemeiate precum nebazată este și plângerea că intimatul n'a fost obligat la restituirea sumei de cor. 2146'58 f. spesele de intimat solvite pentru fiica reclamantei din căsătoria anterioară pentru că Curtea de Apel și în această privință fără violare de drept formal ori material a constatat, că intimatul nu s'a obligat la această plată.

Pentru aceste motive Curtea respinge cererea de revizuire etc.

Tribunalul Oradea-Mare

No. C. a. I 6870—1921.

Senatul I civil apelativ

Noua lege 3507 din 21 August și regulamentul pentru înflințarea Oficiilor de închiriere de la 1 Septembrie 1921. Aplicarea lor de către instanțele judecătorești din Ardeal. Sentință definitivă și executorie de evacuare contra unui chiriaș căpătat anterior promulgării și punerii în aplicare a noiel Legi de închiriere. Conflict în timp. Dacă există pentru proprietar drept condiționat cu privire la dată executării unei sentințe remasă definitivă și executorie față de dreptul chiriașului născut ulterior din noua lege. Contract de chirie cu dată certă anterior datei de 21 August 1921. Valabilitate și drept de dispoziție a proprietarului. Comparație cu noua lege și regulamentul ei. Discuții și comentariu. Prăvălii și camere de locuit, art. 42 lege și 38 din regulament. Plata obligatorie a taxelor către stat, județ și comună și art. 3 din lege și 34 din regulament. Stabilirea sumei pentru plata chiriei de atributul oficiului de închiriere, art. 3 din lege și 32 din regulament. Comentarea juridică a întregii sentințe. Stabilirea de principii.

SENTINȚA :

Tribunalul respinge apelurile făcute de S. A. H. și soția precum și apelul prezentat în numele proprietarului G. D. în contra hotărârei No. 55/1921 pronunțată de Comisiunea deliberativă a Oficiului de închiriere din Oradea-Mare la 8 Octombrie 1921 confirmând hotărârea apelată.

Obligă pe apelanți că în termen de 15 zile sub sarcina execuției să plătească pe seama comunei Oradea-Mare câte 160 Lei.

CONSIDERENTE :

Din cauza expirării contractului de închiriere, I. L. imputernicitul proprietarului imobilului din Str. A. No. 4. în care se găsește locuința și prăvălia de spălătorie a Dlui A. H. și soția, obține de la instanța judecătorească competente — Judecătoria de ocol și Tribunal — avacuarea chiriei pe ziua de 1 Novembrie 1921

Înainte de a se ajunge la acest termen, în Februarie 1921, proprietarul încheie un contract cu dată certă cu firma S. și B. pentru închirierea prăvăliei și locuinței

Urmând să devină liberă la 1 Novembrie 1921 A. H. și soția face cerere la Oficiul de închiriere să se atribuie lor prăvălia și locuința iar I. L. cere aceluiși oficiu confirmarea contractului de închiriere ce îl are cu firma S. și B.

Comisiunea deliberativă de pe lângă Oficiul de închiriere din Oradea-Mare prin sentința No. 55/1921 atribuind locuința și prăvălia vochiului chiriaș, H. și soția au făcut apelul de față; S. și B. cerând pentru sine locuința și prăvălia în baza contractului cu dată certă ce îl are încheiat la 14 Februarie 1921, proprietarul G. D. cerând majorarea chiriei la 6000 Lei și obligația chiriașului la facerea reparațiilor după cum se obligase S. și B. iar A. H. și soția cerând prin apelul incident să fie scutiți de plata taxelor către stat

Având în vedere actele de la dosar și susținerile apelanților;

Având în vedere că apelantul S. și B. susține că întrucât există o hotărâre judecătorească de evacuare împotriva lui H. și soția, imobilul din litigiu nu se mai putea atribui acestuia cu atât mai mult cu cât din art. 38 punctul e. din regulamentul legii, reiese că sentința judecătorească trebuia respectată;

Că deci, urmează ca Tribunalul să constate dacă H. și soția mai avea dreptul să revendice locuința în baza legii Of. de închiriere față de sentința de evacuare, și în caz afirmativ ce preferință are H. față de G. și B. precum și puterea contractului invocat de S. această firmă;

Având în vedere că sentința de evacuarea chiriei pe ziua de 1 Novembrie 1921 cauzată de

expirarea termenului contractului a fost dată de Tribunalul Oradea-Mare la 23 Iulie 1921;

Că ulterior pronunțării acestei sentințe, în scop de a se menține ordinea socială și a se favoriza chiriașii, prin legea Oficiului de închiriere promulgată la 21 August 1921, dispunându-se că orice închiriere de locuințe devenite libere după 21 August 1921 să se facă prin Of. de închirieri cu excepția clădirilor noi, nu s-a exclus ci din potrivă s-a dat preferință chiriașilor actuali a căror contracte erau ajunse la scadență;

Având în vedere că în principiu, o sentință judecătorească nu poate suspenda executarea unei legi promulgată după pronunțarea acelei sentințe;

Că deci A. H. și soția evacuați prin sentința pe ziua de 1 Noiembrie 1921 din cauza expirării contractului ce îl aveau, sentință dată în timpul când o altă stare de drept governa raporturile dintre proprietari și chiriași, atunci când proprietarul avea dreptul să ceară evacuarea chiriașului la expirarea contractului și să și închirizeze imobilul la cine ar fi dorit iar chiriașii nu puteau invoca în favoarea lor acea bază de drept pe care au putut-o câștiga numai după pronunțarea sentinței și numai în baza noiei legi de închiriere, astăzi același H. nu poate fi oprit de a beneficia de legea Oficiilor de închiriere, căci ar fi să se creeze o decădere din drepturi fără text expres de lege pe lângă că ar fi în contra spiritului întregii legi care principial dă preferință chiriașilor actuali;

Că mai mult, în momentul când s'a pronunțat sentința de evacuare, dreptul proprietarului de a evacua pe chiriaș la expirarea contractului nu era un drept născut și actual; ci condiționat anume ca acest drept să existe la 1 Noiembrie 1921 când urmează să ia naștere și să fie executat — or la 1 Noiembrie proprietarul nu mai are dreptul să evacueze pe chiriașul al cărui contract a expirat, ci din potrivă are obligația să anunțe imobilul la Oficiul de închiriere iar chiriașul ce ar putea fi evacuat în baza vechii stări legale, are dreptul, nefiind exclus de lege, să revindică imobilul și să i-l dea din nou cu chirie pe baza legii oficiilor de închiriere în vigoare la 1 Noiembrie 1921 sub imperiul cărei legi la expirarea unui contract, de închirierea unui imobil, dispune numai Of. de închirieri;

Considerând că această soluțiune se impune cu atât mai mult, cu cât noua lege din 21 August 1921 prin art 22 a abrogat toate dispozițiile contrare din legile și regulamentele anterioare, această abrogare având de efect să înlăture orice consecință juridică ce s-ar fi întemeiat pe o stare juridică nerecunoscută de noua lege;

Că de altfel admitând chiar că acea sentință de evacuare și-ar avea puterea de execuție, prin rezilierea contractului și devenirea liberă a casei,

legea nu oprește Oficiul de închiriere să atribuie locuința vechiului chiriaș evacuat prin reziliere, prin aceasta nefiind contrazisă sentința invocată pronunțată sub o stare de drept astăzi abrogată;

Având în vedere că art. 38 punctul e), invocat de apelantul S și B în sprijinul său, Tribunalul găsește față de cele mai sus expuse că nu își are aplicarea în speță și că din potrivă din acel text de lege se poate vedea că cei evacuați în baza unei hotărâri judecătorești sau a Oficiului de închiriere nu sunt excluși dela suboficiile acestei legi și în orice caz întrucât legea spune: „hotărâre judecătorești sau a Oficiului de închiriere” reese că este vorba de hotărâri date sub imperiul legii actuale;

Că așa fiind, Tribunalul află că A. H. și soția au dreptul să ceară la Oficiul de închiriere să li se dea imobilul în litigiu, nefiind excluși de lege;

Având în vedere susținerea apelantului S. S. că, în baza contractului de închiriere ce l'a încheiat cu proprietarul, contract cu dată certa încheiat la 24 Februarie 1922, urma ca în baza art. 38 p. a. din regulament să i se atribuie imobilul din litigiu.

Având în vedere că cea ce formează obiectul contractului de închiriere este prăvălia precum și camerele de locuit și că regulamentul de aplicare a legii Oficiilor de închiriere enumeră pentru locuințe prin art. 38 altă ordine de preferință de căl cea arătată la art. 42 pentru prăvălii.

Având în vedere că în fruntea celor preferenți pentru locuințe în art. 38 p. a. fiind puși acei cari au contract cu dată certă anterioară zilei de 21 August 1911, Tribunalul consideră că această preferință are senz numai pentru locuințele fără prăvălii, și atunci numai când acea locuință se afla neocupată la data încheerii contractului, căci ar fi să se interpreteze în contra întregii economii a legii, ca să se admită să se evacueze cel care până atunci a ocupat locuința legal și real pentru a se muta o altă persoană care nu a mai locuit acel mobil; legea fiind făcută spre a se evita o perturbare ce ar fi amenințat ordinea publică din cauza lipsei de locuințe și a urcării excesive a chiriilor

Considerând că în speță imobilul în litigiu fiind ocupat de A. H. și soția până la 1 Noiembrie 1921, contractul invocat fiind încheiat la 14 Februarie 1921 și deci la o dată când locuința nu era liberă, și nici sentința judecătorească invocată de apelant nu era pronunțată, Tribunalul găsește că apelantul nu se poate bucura de preferința dictată de art. 38. p. a.:

Că așa fiind, Tribunalul află că bine prima instanță înlăturând contractul invocat a atribuit locuința în baza art. 38 p. b. din regulament lui A. H. și soția ca unii ce o ocupau în mod legal și real; în ce privește prăvălia, care de altfel formează obiectul principal al închirierii, întrucât art. 42 p. l. dă preferință chiriașilor actuali cu condițiune să

continue exercitarea aceleiași profesii; Tribunalul află că prima instanță a făcut o bună aplicare a legii atribuindu-l chiriașului actual care pe lângă că continuă să exercite aceeași profesie, dar ocupațiunea sa este de interes general, după cum rezultă din certificatele oficiale aflate la dosar

Având în vedere oferta unei alte locuințe făcută lui H. și soția de firma S. și B.

Considerând că această ofertă nefiind făcută de proprietarul imobilului și nedovedinduse că asupra acestei oferte și mutațiuni ar fi convenit S. B. cu proprietarul casei oferite precum și cu A. H. și soția, Tribunalul nu o poate lua în considerare, cu atât mai mult cu cât dacă locuința oferită ar fi liberă, urmează să fie dată prin Oficiul de închiriere după normele și ordinea de preferință dictată de regulament în art. 18, 38 și următorii.

Având în vedere apelul făcut de A. H. și soția de a fi scutiți de taxele către stat;

Considerând că întrucât dispozițiile art. 3 al. ultim din lege și art. 34 din regulament obligă pe chiriași la plata taxelor către Stat Județ sau Comună, Tribunalul află că prima instanță a făcut o bună aplicare a textelor de lege mai sus arătate când a obligat pe chiriaș la plata acestor taxe respingând în consecință cererea lui A. H. și soția de a fi scutiți de plata taxelor;

Având în vedere apelul proprietarului de a se surca chiria soților cari să fie îndatorați și la toate acele obligațiuni la cari s'au angajat S. și B.;

Considerând că nici legea nici regulamentul nu prevede ca la locuințele ori localurile ce se închiriază prin oficiul de închiriere ar fi ca chiria sau alte obligații accesorii ale chiriașilor să se stabilească luându-se în socoteală ofertele ce diferiți solicitanți ar face;

Având în vedere că la stabilirea sumei de chirie pentru Oficiul de închirieri cum și pentru Tribunal sunt obligatorii dispozițiile art. 3 din lege și 32 din regulament;

Considerând că proprietarul nu a adus nici o probă din care să se poată vedea valoarea imobilului spre a se putea fixa chiria în spiritul și după normele legii și nici nu a susținut că chiria oferită de actualii chiriași și stabilită de Oficiul de închirieri la suma de lei 4000, nu ar corespunde cu maximul prevăzut de lege;

Tribunalul află că Oficiul de închiriere nu a călcat legea când a stabilit chiria la 4000 lei, respingând în consecință cererea de majorarea chiriei precum și cea relativă la îndatorirea chiriașului la toate acele obligații la cari se angajase S. și B.

Pentru aceste motive Tribunalul a respins apelurile făcute de S. I. și A. și soția, confirmând hotărârea primei instanțe care a făcut o bună aplicare a legii.

Condamnarea la cheltueli a fost făcută în baza art. 17 și 18 din legea Oficiului de închiriere.

Oradea-Mare, la 29 Octombrie 1922.

Adnotare. Sentința de mai sus cred că nu este un model de aplicare a legii oficiilor de închiriere. Nu putem admite punctul de vedere al tribunalului, care după părerea noastră nesocotește principiile generale de drept:

1. O lege nouă nu atinge drepturile câștigate.
2. O lege nouă nici odată nu răstoarnă raporturile de drept definitiv regulamentate printr-o sentință judecătorească definitivă și executorie.

Aceste două axiome juridice numai atunci pot fi înfrânte când prin noua lege se desființează o instituție întreagă anterioară ca imorală, spre exemplu: sclavie. Dacă nu e vorba de o astfel de schimbare radicală, atunci sentința judecătorească definitivă anterioară este „*nolle me tangere*“, pentru orice lege nouă. O mare eroare a sentinței de care ne ocupăm este, că dreptul proprietarului de a evacua pe chiriaș este calificat ca și când n'ar fi un drept născut și actual. Un drept constatat judecătorește care este valorificat prin execuție silită, nu e drept născut? Sentința spune aceasta numai pentru motivul „*dreptul era condiționat anume ca acest drept să existe la 1 Noembrie 1921, când urmează să ia naștere și să fie executat?!*“

Înainte de toate tribunalul confundă condițiunea cu dies. (termenul). Al doilea dacă drepturile condiționate sunt drepturi născute, cu atât mai mult acelea la care s'a fixat numai un termen (dies.)

3. Nimeni numai discută că noua lege nu are putere retroactivă față de drepturile condiționate sau la termen. Dacă am dat cu împrumut și scadența va fi peste un an, nu am eu un drept câștigat? Poate o lege nouă să mi-l ia?

Proprietarul imobilului a fost îndreptățit în mod legal de a încheia în ziua de 14 Februarie 1921 un contract de locațiune cu un chiriaș, cu data de 1 Noembrie 1921, de oarece el era proprietarul imobilului după legile existente în momentul încheierii convențiunii. Cu toate că se pune în aplicare legea oficiilor de închiriere cu ziua de 1 Septembrie în care se menționează în art. 1 că „*Ori-ce fel de închiriere de case pentru locuit, cât și prăvălii, precum și de orice fel de clădiri pentru întreprinderi comerciale sau industriale devenite libere în orice mod de la data promulgării legii*“, etc. această lege nu poate ataca un principiu general de drept că: *Drepturile câștigate trebuie să fie respectate.* Ori în speță nu s'a declarat vacant nici un imobil; primus trebuia evacuat pe ziua de 1 Noembrie, fiind obligat definitiv de o instanță judecătorească, și astfel fiind oficiul de închiriere era obligat să respecte convențiunea părților făcută înainte de 21 August și a viza contractul de locațiune care era cu dată certă anterioară zilei de 21 August 1921.

Imobilul chiar devenit vacant, trebuie să se respecte ordinea de preferință a chiriașilor conform art. 38 din regulament:

a) „*Acelora care posedă contracte pentru imobilul cerut cu condițiunea ca contractul să aibă dată certă anterioară zilei de 21 August 1921*“.

b) „*Localarilor care ocupă în mod legal și real imobilul, apartamentul sau camera*“.

Cum s'ar putea afirma că acela, a cărui evacuare este ordonată prin sentința definitivă să ocupe în mod legal imobilul? S'ar putea spune că chiriașul în momentul când legea a intrat în vigoare ocupă încă în mod legal imobilul, dreptul său încetând numai la 1 Noembrie? Dar nici legea nu se putea aplica înainte de 1 Noembrie, căci art. 1 prevede că legea se va aplica numai locuințelor care vor deveni libere după promulgarea legii. Deci prima dată când legea se putea aplica la imobilul în speță, era la 1 Noembrie și la această dată chiriașul nu mai ocupa locuința în mod legal fiind obligat la evacuare. Deci chiriașul nu intră de loc în ordinea de preferință stabilită de regulament. Credem că ordinea de preferință pentru locuințe conform art. 38 din reg. se referă nu numai la locuințe ci și la prăvălii, de oarece este enunțat. Cap. F. Ordinea de preferință a chiriașilor. Art.

38—45 din reg. art. 42 „Prăvăliile se vor atribui de preferință în ordinea următoare: Chiriașilor actuali cu condițiunea să continue exercitarea aceleiași profesii, însă chiriașul actual, în speță era acela care avea contract și nici de cum acela care a fost obligat la evacuare.

În viața practică punctul de vedere adoptat de tribunal ar duce la consecințe inadmisibile. Nici acela nu poate fi sigur de dreptul său, pe care l'a câștigat printr'un contract valabil și printr'o sentință judecătorească definitivă și executorie? În adevăr înă un chiriaș care a făcut tot posibilul, a procedat conform legii și bizuindu-se pe lege, contract și sentință judecătorească totuși pierde un drept de trei ori asigurat,

George N. Păcuraru
Judecător la tribunalul Cluj

DICȚIONAR JURIDIC

Expresia greșită:

- La statorirea efectivelor de mărfuri sunt datătoare de ton următoarele principii.
- Fiecare parte cavează pentru completitatea și corectitatea acelei faziuni care are a se înainta prin dânsul în conformitate cu statoririle ordinației emanate prin direcțiunea finanțială. Contrabandarea mărfurilor névamate.
- Instruarea designată de chemarea școalelor populare elementare prin lege, nu are loc în sfera azilelor pentru paza pruncilor.
- Sub îngrijirea unei institutoare în azilul de prunci, respective sub îngrijirea unei duduce carea conduce casa de asil.
- Instruarea pruncilor la rugăciunea evlavioasă, la vorbirea sensuală și la cântare.
- Pruncii acelora de altă confesiune se absolvă de sub deobligământul statorit...
- Agendele comitetului respective a scaunului școlar a asilelor pentru paza pruncilor comunale.
- La validitatea statoririlor amintite în punctul 1 și 2 este de lipsă prezența a...
- Dacă la ședința conchemată spre scopul alegerii pizitoarei în asil sau a aplicărei duduței, nu se prezentează două țărți de trei capace de a aduce hotărâre.

Expresia de întrebuințat:

- La stabilirea cantității mărfurilor următoarele principii se aplică.
- Fiecare parte răspunde de complectă și exacta eliberare a decarațiunii pe care trebuie s'o înainteze conform dispozițiilor ordonanței emise de administratiunea financiară.
- Contrabanda de mărfuri netaxate.
- Învățământul prevăzut de lege pentru școlile populare primare nu se dă în azilurile de copii.
- Sub îngrijirea unei institutoare din azilul de copii sau sub îngrijirea unei îngrijitoare care conduce azilul.
- Instruirea copiilor la rugăciune, la vorbirea corectă și la cântece.
- Copii de altă confesiune ne sunt scutiți de îndatorirea stabilită.
- Indatoririle comitetului și comisiunii de supraveghere a azilurilor de copii.
- Pentru ca de iziunile prevăzute la punctele 1 și 2 să fie valabile, se cere prezența.
- Dacă la ședința convocată pentru alegerea îngrijitoaref de azil nu se prezintă două treimi din membrii îndreptățiți la vot.

V. M. Dimitriu și Stefan Laday

Ordonanța.

Cu prilejul modificărilor aduse taxelor de timbru și înregistrate prin decretele lege 1638 și 2221 bis, 1920 ratificate de Corpurile Legiuitoare în ședințele de la 19 Iulie 1921. și promulgat la 28 Iulie în Monitorul Oficial No. 91 unele dispozițiuni au fost întinse și în ținuturile Transilvaniei, Crisana, Satu Mare, Maramureș și Banat

În lipsă de lămuriri s'au dat o seamă de interpretări în deosebi al. m. de sub art 101 care cuprinde dispozițiunea că: Ori ce funcționar public de ori ce categorie care va da curs unui act nelimbrat sau cu timbru insuficient sau lipsit de viza de înregistrare sau pentru care s'ar fi plătit o taxa de înregistrare mai mică ca cea legiuită sau care va adeveri va transcrie sau înscrie un asemenea act, ori

va face asupra lui ori ce lucrare se va pedeps prima oară, dacă valoarea taxei de înregistrare și timbru nu trece peste 200 lei, cu amendă de 100 lei și în caz de recidivă cu amenda îndoită; iar dacă valoarea taxei ce ar fi trebuit să se plătească fiscului va fi mai mare de 200 lei, atunci amenda va fi în toate cazurile cât cifra îndoită a acestei valori.

Pentru a curma ori ce nedumerire se lămuirește că acest text de lege urmează a fi înțeles și aplicat în felul următor;

a) Acțiunile introducătoare de instanța, fără a se plăti pentru ele taxele de timbru, cerute de legile în vigoare vor fi primite și înregistrate, însă nu se vor emite citațiile dacă timbru nu este aplicat.

Ca justă interpretare a citatului text de lege se lămuirește că ori de câte ori prin necontinuuarea

procedurii din cauza neaplicării și neplății timbrului s'ar lovi interesele terților persoane care în acele chestiuni nu sunt obligate la plata timbrului, aulăritățile fie judiciare, fie administrative nu vor putea ține în loc adică a nu da curs procedurii pentru realizarea dreptului terților persoane.

b) Taxele de înregistrare, potrivit al. j. de sub art. 101 se percep prin viză de către percepționatele de stat, adică încasarea sumei corespunzătoare taxei convenite statului se face de către aceste autorități, eliberând părții, care face plata, chitanța legală, înscrind pe act: suma percepută, numărul și data chitanței cum și numărul articolului din legea timbrului în virtutea căreia s'a făcut încasarea.

Această taxă potrivit al. m. de sub art 101 se datorește și trebuie a fi plătită înainte ca asupra actului să se fi făcut vre-o lucrare de către ori ce autoritate publică.

Cuvintele: înainte de a face asupra actului ori ce lucrare trebuiesc înțeles în felul următor:

Actele traslative de proprietate, cele de ipotecă cum și ori ce alte acte supuse după legea timbrului taxelor de înregistrare, nu vor putea fi trecute adică înscrise în cartea funduară de cât dacă drepturile statului datorite potrivit legii timbrului au fost plătite.

În cazul că părțile n'au plătit taxele legale cererea pentru înscriere va fi primită și pe baza ei se va face notă marginală, fără însă a se înscrie actul în cartea funduară, operațiune care se va face după plata drepturilor statului dovedită cu chitanță și viză pusă pe act de percepționatele de stat.

În acest scop actul va fi înmănat părților brevimănu punându i în vedere dispozițiunea luată de înscrierea actului în cartea funduară numai după plata taxelor.

În cazul când se înaintează vre-o cerere care nu poate fi rezolvată până ce nu s'a rezolvat o cerere anterioară, care după cele spuse mai sus în lipsa timbrului a rămas nerezolvată și aceste cereri anterioare i se va da curs conform legilor dacă a doua cerere este bine timbrată. — Această dispozițiune este necesară pentru a satisface principiul pus în punctul a) alin. 2. din ordonanța de față. Totuși în acest caz dreptul de ipotecă va fi înăbulat în favoarea statului pe imobilul sau dreptul în chestie, până la concurența tuturor taxelor ce urmează a fi plătite după cererea anterioară notându-se prioritatea acestui drept de ipotecă față de dreptul înscris pe baza cererei a doua.

Această procedură va fi în cazul când actul va fi neîndestulător timbrat — adică s'au luat taxe mai puțin — sau când valoarea declarată de părți și coprinsă în act vădit mai mică de cât cea reală în care caz pentru determinarea adevăratei valori fiscal va urma calea determinată de legea timbrului.

Dacă însă actul a fost primit și înscris în cartea funduară de și valoarea declarată de părți era mai mică ca cea de fapt, fiscal în virtutea de art. 101 al K. are dreptul rezervat de a percepe diferența la lichidarea ulterioară, care se va face conform legii timbrului.

În felul acesta prin faptul că acțiunile netimbrate sunt primite și înregistrate, de asemenea și cererile de înscriere în cărțile funduare pentru actele la cari nu s'au plătit taxele de înregistrare:

dreptul — părților interesate de a lega instanța nu e ridicat — dar nici nu se poate zice că asupra acestor acte netimbrate s'a făcut vre-o lucrare în sensul citatului text de lege al. m. art. 101, întru cât dreptul urmărit prin introducerea acestor cereri în instanță nu a luat un început legal de realizare.

Această ordonanță se dă de către Directorul General Justiției și Finanțelor care vor veghea la executarea ei.

Cluj, la 19 Noemvrie 1921.

No. 35280—921.

Dir. Justiției.

Informațiuni

Programul

Conferințelor ce se vor ține la Curtea de Apel Cluj (Sala 59. Et. I.) din materia dreptului civil:

1. 30. Decembrie 1921. Ion Botez, președinte de senat la Curte și dr. Ștefan Laday, Consilier Ministerial: Despre căsătorie și dreptul de avere matrimonial.

2. 31 Ianuarie 1922. Paul Balasiu, consilier la Curtea de Apel Cluj; Obligațiunile.

3. 28 Februarie 1922. G. M. Pacurariu judecător la Tribunalul Cluj: Divorțul.

4. 31 Martie 1922. Alexandru Breban și Gheorghe C. Georgian consilieri la Curte: Despre posesiune și proprietate.

5. 29 Aprilie 1922. Dr. Ludovic Kerner și Nicolae Davidescu, consilieri la Curte: Drepturile și responsabilitatea minorilor.

6. 31 Maiu 1922. Alexandru Balint, președinte de senat la Tribunalul Cluj: Despre prescripție și uzucapiune.

7. 30 Iunie 1922. Dr. Alexandru Bohățiel consilier de Curte, judecător la Tribunalul Cluj: Șervitușile.

8. 30 Septemvrie 1922. Clemente Petrovanu, judecător la Tribunalul Cluj: Despre Contracte (partea generală).

9. 31 Octomvrie 1922. Vasile M. Dimitriu, consilier la Curtea de Apel Cluj: Succesiunile ab intestat.

10. 30 Noemvrie 1922. Dr. Ștefan Laday, Consilier Ministerial la Directoratul General al Ministeriului Justiției Cluj: Despre despăgubiri.

BIBLIOTECA „ARDEALULUI JURIDIC”

Codul penal al Contravențiunilor în vigoare în Ardeal

(Legea Ungară XL din 1879)

Traducere din limba maghiară, cu adnotări și ultimele modificări pe articole

(Sfârșit) de V. M. D. și Șt. I.

CAPITOLUL X

Contravențiuni contra proprietății

ART. 126 J. (înlocuit cu § 51 din l. XXXI (1908). Celce fură, sustrage sau își însușește penedrept

lucruri de mâncat sau de băut, pentru foc ori altfel de obiecte de primă necesitate în valoare mai mică de 50 lei, dacă nu sunt împrejurări din care să se deducă, că fapta trebuie calificată crimă, săvârșește contravențiune contra proprietății și se va pedepsi cu închisoare ad-tivă până la 8 zile.

Începerea urmăririi nu se poate face decât în urma plângerei părții lezate.

Notă. 1. Textul maghiar nu se poate bine exprima în românește: „élelmi vag élverelli czikk” („articole ce servesc la alimentarea oamenilor sau în cari omul găsește plăcere consumându-le”). „Élelmi czikk” este orice lucru de mâncat sau de băut: pâinea, carnea, fructe, băuturi spirtuoase; chiar și articolele care numai după preparare pot fi mâncate sau băute (după jurisprudență: astfel de articole sunt găștile gănile porumb, papenele, nuca, grâul). Deciziunea secțiilor unite a Curții maghiare No. X spune că înră în prevederile acestui § toate articolele cari după fierbere, frigere, spargere, curățire sau prin amestecare cu alte substanțe vor fi lucruri de mâncat sau de băut. „Élvezeti czikk” (celălalt grup) este orice lucru care se consumă, când este întrebuințat o singură dată potrivit naturii lui, însă nu este lucru de mâncat sau de băut, nici combustibil sau alt lucru de primă necesitate, ci servește numai îndeplinirii unui sentiment de plăcere. Astfel de obiecte sunt: țigări, tutun etc.

2. „Articole de primă necesitate”. Depinde de aprecierea instanței. Dacă un cerșetor fură o păreche de ghete uzate, se va aplica § 126. Dacă un mitorar le fură, faptul se va pedepsi ca furt după § 353 c. p.

3. „Dacă nu-și au ființă împrejurări prin cari fapta trebuie calificată ca crimă”.

Aceste împrejurări sunt enumerate în articolele 336, 357 și 358 c. p. Deci, fapta nu se poate califica după § 126 ci (ca furt) după § 353 c. p. dacă a fost comisă de un recidivist § 338 c. p), sau faptuitorul purta arme când a săvârșit-o (337), sau când unul din punctele 1—10 din § 356 există.

4. Dacă există cazul concursului (cumulului) ideal prevăzut de art. 95 c. p., când faptuitorul pentru a comite infracțiunea prevăzută în § 126, se introduce într-o locuință comițând violarea domiciliului după § 332 c. p. Deci în acest caz numai pedeapsa pentru violarea domiciliului se aplică. Motivarea acestei deciziuni este o expunere magistrală a doctrinei cumulului ideal.

5. Alte cazuri când furtul nu se califică conform §-ului 353 c. p.: § 90 l. XXXI/1879 (furturi silvice) și § 93 l. XII/1894 (furturi agricole).

6. Această contravențiune precum și cea prevăzută în § 127 se urmărește de partea lezată fără intervenția parchetului (acuzare privată).

ART. 127. J. Se va pedepsi până la 8 zile închisoare Ad-tivă acel care cu bună știință și fără drept întrebuințează vr'un lucru mobil al altuia și prin aceeași il strică sau îi micșorează valoarea și prin această folosire nelegală cauzează pagubă în ori ce alt mod.

Cu această pedeapsă se pedepsește și acela care cu bună știință și fără drept ruinează proprietatea imobiliară a altuia sau se folosește de fructele prinse de rădăcini ale acelei proprietăți când dauna cauzată nu trece de 50 lei.

Urmărirea nu se poate începe decât la plângerea părții vătămate.

Notă. 1. Furtul usus. Se pedepsește numai dacă s'a cauzat vre-o vătămare. Nu trebuie ca paguba să fie adusă lucrului folosit; destul să fie vre-o pagubă.

2. Jurisprudența: se califică după § 127: spargerea de geamuri, folosirea pe nedrept a caiilor cauzându-li-se răni, folosirea caiilor și trăsorei, proprietarul mergând pe jos (paguba, pierderea de timp).

ART. 128. J. Acel care prin vre-o înțelegere pe ascuns, prin vre-o făgăduială de împărțire a câștigului, prin recompensă sau alt avantaj caută să zădărnicească sau să micșoreze rezultatul vre unei licitații publice, precum și cel ce în acest scop primește vre-o parte de câștig, o recompensă sau un

avantaj, se vor pedepsi cu închisoare ad-tivă până la 2 luni și cu amendă până la 3000 lei.

Notă. Pentru a fi pedepsit se cere ca faptuitorul să facă sau să omită ceva pentru a zădărnici licitația d. e. omite participarea pentru că i s'a promis vre o recompensă.

ART. 129. J. Oricine dobândește un obiect (lucru) în împrejurări din care ar fi putul presupune că a-junse se în mânele posesorului sau deținătorului prin furt, sustracțiune, tâlhărie sau însușire pe nedrept, sau care dă sprijin în aceleși împrejurări la înstrăinarea unui astfel de lucru, se va pedepsi cu închisoare Ad-tivă până la una lună și cu amendă până la 2000 lei.

În caz de recidivă când n'au trecut doi ani de la executarea ultimei pedepse se va putea ridica până la 2 luni de închisoare ad-tivă și 3000 lei amendă.

ART. 130. Scos din vigoare și înlocuit cu § 23 și 24 din l. XIV/1881.

Notă. E vorba în acest articol de obligațiunea impusă celor ce împrumută pe gaj („munte de pietate”) de a înscrie împrumuturile într'un registru supus controlului autorității. (Detalii în art. 9 legea XIV/1981 asupra muntelui de pietate).

ART. 23 ȘI 24 LEGEA XIV/1881.

ART. 23. J. Toți proprietarii caselor de împrumut pe amanet care în cursul operațiilor calcă dispozițiile sau prohibițiile prezentei legi se vor pedepsi până la 3000 lei amendă și în caz de recidivă dacă n'au trecut 2 ani de la executarea ultimei pedepse până la una lună închisoare administrativă și 3000 lei amendă.

În acest din urmă caz judecata va putea pronunța și interdicția de la exercițiul acestei industrii. Durata cea mai mică a interdicției va fi de un an, iar cea mai mare de 3 ani.

ART. 24. J. Acel care fără să fi obținut autorizația prescrisă de prezenta lege, deschide casă de împrumut pe amanet sau exercită meserie de împrumutător pe amanet fie ce ocupație de sinestătoare sau ca accesoriu la o altă ocupație, se vor pedepsi până la 3000 lei amendă și în caz de recidivă, dacă n'au trecut 2 ani de când a executat ultima pedeapsă până la 2 luni de închisoare ad-tivă și 3000 lei amendă; (cont. 37178/98 B. M. 44745/99 B. M. 22531/912 B. M.)

ART. 131. J. Orice bijuter, giuvaergiu, fabricant sau negustor de ceasornice de aur sau de argint ori telai, sau alți vânzători de vechituri, cărora li s'a oferit să cumpere sau să primească drept amanet vr'un obiect, despre care au fost avizați de autoritate sau au fost avertizați prin vre-o persoană particulară că acel obiect a ajuns în mod ilegal în mânele posesorului sau deținătorului și care n'ar înștiința autoritatea în cel mai scurt timp posibil sau n'ar face tot ce le stă prin putință pentru ca autoritatea să pună mâna pe acel obiect, precum și pe persoana care l-a oferit, se vor pedepsi cu amendă până la 3000 lei iar în caz de recidivă dacă n'au trecut 2 ani de la executare ultimei pedepse, pedeapsa va fi până la 2 luni de închisoare ad-tivă și 3000 lei amendă.

ART. 122. Acel care posedă vr'un lucru primit ca amanet, cumpărat sau dobândit în oricare alt mod cu bună credință, obiect ajuns printr'o infracțiune în mânele posesorului precedent și care în cele 24 de ore după ce a cunoscut această împrejurare nu denunță cazul autorității, se va pedepsi cu amendă până la 2000 lei.

ART. 133. Orice lăcătuș sau altfel de meșter, care fabrică sau vinde lăcate ori zăvoare, care deschide o locuință, un local, o casă de bani sau altfel de mobilă închisă cu broască după ordinul unei alte persoane decât cea pe care o știu că este, îndreptățită de a deschide, se vor pedepsi cu amendă până la 2000 lei.

Vor primi aceeași pedeapsă și în cazul când fabrică după ordinul altei persoane de cât cea pe care o știau că avea drept, sau îi pun la dispoziție o chee cu care să deschidă o locuință, local, casă de bani sau orice obiect închis cu broască.

ART. 134. Persoanele arătate în articolul 133 și care vor fabrica vre-o chee după lipar de ceară sau altfel de material, după comanda unei alte persoane decât aceea pe care o știu că are dreptul de a-și deschide locuința, localul sau mobilă încuiată cu o astfel de chee, sau persoanele care vor încredința o astfel de chee făcând după lipar de ceară sau alt material la o persoană care n'are dreptul de a deschide, se vor pedepsi cu închisoare activă până la 8 zile și amendă până la 2000 lei.

ART. 135. Se vor pedepsi deasemenea cu închisoare activă până la 2 luni și cu amendă până la 3000 lei persoanele amintite în articolul 134, care fabricând chei numite passe-partout (universale) le încredințează altor persoane decât celor ce au drept să le aibă și să se servească de ele.

Dacă o astfel de chee le a fost furată saustrasă din pricina neglijenței lor, vor fi pedepsite din cauza acestei nebăgări în seamă cu amendă până la 500 lei.

ART. 136. Acela care în magazinul, depozitul atelierul sau debitul său, se servește de măsuri și greutăți neverificate de autoritate, sau acela care calcă regulele referitoare la măsuri și greutăți, se va pedepsi cu amendă până la 1000 lei, iar în caz de recidivă dacă n'au trecut doi ani dela executarea ultimei pedepse se va pedepsi cu închisoare activă până la 8 zile și cu amendă până la 2000 lei.

Comite contravențiunea și acela care în magazinul, depoul, atelierul sau debitul său păstrează măsuri și greutăți neverificate de autoritate, chiar dacă nu se folosește de ele.

Notă. 1.) Am modificat textul conf. legii V|1907.

2.) Legea V|1907 mai prevede și alte contravențiuni § 32 — 36.

3.) Confr. 14615|1910, 91912|911.

4.) Când măsurile și greutățile sunt falsificate se stabilește faptul de înșelăciune art. 379 c. p.

ART. 137. Cel ce nu se va conforma ordinelor date de autoritatea industrială (în virtutea art. 54 din legea XVII/1884) de a afișa prețul după greutate pentru vânzarea în detaliu a cărnei și a pâinei, se va pedepsi cu amenda până la 1000 lei, cel care în cazul prevăzut de articolul precedent va fi vândut feluri de carne sau pâine ce au prețuri determinate, cu un preț mai ridicat sau în greutate mai mică și de calitate inferioară.

În caz de recidivă, dacă n'au trecut doi ani de la executarea ultimei pedepse, amenda va putea fi urcată până la 3000 lei.

Notă. Art. 137 și 138 din prezenta lege sunt scoase din vigoare în mod tacit prin decretul lege No. 2909|1919 (speculă).

ART. 138. (Înlocuit cu art. 156 l. XVII/1884). Se va pedepsi cu amendă până la 500 lei; Acela care în exercițiul profesiunilor limitate prin stabilirea prețurilor de către autoritate, încasează taxe mai mari decât acelea stabilite de autoritate.

ART. 139. (Înlocuit cu § 158 legea XVII/84). Se va pedepsi cu amendă de la 1000—3000 lei, Acela care, vre-una din industriile prevăzute în

§ 55 o întrerupe fără anunțare sau după ce și-a declarat intenția de a o întrerupe nu o conduce mai departe până la expirarea termenului fixat de autoritate sau eludează această datorie a lui.

Notă. Întră în § 55 Industriile brutarilor, măcelarilor și hornarilor.

ART. 140. Cel ce contravine dispozițiilor, luate pentru a împiedeca izbucnirea sau întinderea incendiilor se va pedepsi cu amendă până la 3000

Acela care în caz când a izbucnit un incendiu calcă regulele pentru a-l stinge sau pentru a asigura ordinea și siguranța se va pedepsi cu închisoare activă până la 3 zile și cu amendă până la 500 lei.

Nota. Poliția de incendiu 53888—1888.

ART. 141. Acel care pe timp de incendiu sau inundație nu se supune invitațiilor autorităților de a preveni sau împiedeca un pericol public amenințător sau care deja există, dând ajutor personal sau punând la dispoziție personalul casei și din serviciul său, lăsând la îndemâna autorității pe acel timp căruțele, bărcile sau mijloc necesar în acest scop caii sau trăgătorii, se va pedepsi dacă n'a fost împedecă la aceasta de just motiv cu amendă până la 2000 lei.

Acel care în asemenea cazuri împedecă sau sfătuește pe alții să nu dea ajutor, se va pedepsi cu închisoare activă până la opt zile și amendă până la 2000 lei.

ART. 142. Scos din vigoare [prin legea apelor din 1921.

CAPITOLUL XI.

Dispozițiuni finale.

ART. 143. Întrarea în vigoare a acestui cod și măsurile tranzitorii se vor regula printr-o lege specială de punere în vigoare.

Nota. Conform legii XXXVII—1880 Codul penal al Contravențiilor a intrat în vigoare la 1 Septembrie 1880.

ART. 144. Ministrul Justiției și cel de Interne sunt însărcinați cu executarea prezentului Cod.

Curte de Apel Cluj,

PROCESE PENALE HOŢĂRĂTE

30 Noembrie 1921.

1. P. 437 4—1921. Mihaile Dan, sentință aprob.
2. P. 460 6—1921. Sârsan Niculae, sentință schimb.
3. P. 470 6—1911. Ion Pop, sentință aprobată.
4. P. 520 6—1021. Vasile Bandi, sentință aprob.
5. P. 559 13—1621. Spiridon Sonea și alții, sentință aprobată.
6. P. 576 4—1921. Traian Păcurar, sentința aprob.
7. P. 616 6—1921. Samoila Ghergan, respins.
8. P. 617 7—1921. Adolf Rosenstein, d. cis.
9. B. 814 6—1921. Carol Ardelean și alții, respins.
10. M. 918 5—1921. Géza Teleki și alții, sentință aprobată.

2 Decembrie 1921.

1. P. 850 43—1821. Aurel Mureșan și soții, sentință aprobată.
12. P. 943 43. G. Ioan Galan, sentință aprobată.

Partea oficială

a Publicațiilor Judecătorești din Ardeal *)

Ordin Circular
tuturor instanțelor judecătorești

La sediul lor.

Contra dispozițiilor luate până acum conform cărora toate actele destinate unui for străin trebuie să fie expediate pe cale diplomatică prin acest Directorat General, unele instanțe chiar și acum continuă să trimeată comisiuni rogatorii autorităților străine, și mai ales autorităților maghiare.

Referindu-mă la ordinele date și mai ales la ordinul nostru Nr. 16155 din 22 Iunie 1921, aș vreau să vă atenționez pe toți inșanșele judecătorești la următoarele:

1. Nici o corespondență directă cu autoritățile din străinătate nu este îngăduită.
2. Comisiunile rogatorii, încherierile, sentințele, deciziunile autorităților maghiare, sosite fără intervenție diplomatică nu pot fi înmănate părților nici nu pot fi executate.
3. Pe baza hotărârilor judecătorești maghiare nu se poate ordona nici execuție, nici vr'o înscriere în cărțile funduare, nici disolvarea vre'unei măsuri executării, nici asemnare de bani.
4. Deocamdată nici pe cale diplomatică nu se pot îndeplini comisiuni rogatorii cu Ungaria.

În caz de abatere dela regulile arătate mai sus se vor lua aspre măsuri disciplinare.

No. 26814 din 14 Octombrie 1921.
Direct. Justiție Cluj.

Ministerul justiției — directoratul general din Cluj.

No. 34190—1921. V.

ORDIN CIRCULAR

către toate instanțele judiciare.

Ni s'au făcut arătări și rapoarte, că unele judecătoria de ocol, ca instanțe de Cartea fundușară nu se conformează ordinului circular No 515—1919. Pres. Just. din 17 Decembrie 1919 dată de către Resortul Justiției al fostului Consiliu Dirigent, prin care s'a ordonat, că cu începere din 1-e Ianuarie 1920 toate înscripțiile în cărțile funduare să se facă în limba românească.

Nesocotire a aceasta a dispozițiilor autorităților superioare în speță este cu atât mai gravă, cu cât are apariția de a ascunde oarecari porniri demonstrative contra limbii oficiale a statului. Unii șef-judecatori de ocoale poartă o indolență în privința aceasta, mai mult decât nepăsătoare, omitind ori ce control al executării notei circulare amintită, — și încredințază conducerea cărților funduare unor conducători de cartea fundușară

*) NOTĂ. Cuvintele și expresiunile publicate la această rubrică și pe care le găsim necorecte din punctul de vedere al limbii juridice românești, suntem obligați să le publicăm astfel cum le primim. Îndreptările le vom face totuși prin note cu scopul îndreptării pe nețet și revenirea la un limbaj exact juridic.

cari nu numai că nu cunosc nici astăzi în grai și în scris limba oficială a Țării noastre, ci nici nu vor să o cunoască, ori cel puțin nu au arătat nici o simțire ori bună voință pentru ea. În situația aceasta suntem nevoiți să invităm pe dâii președinți ai Tribunalelor, ca în cercul lor de atribuții să ia imediate măsuri cu toată rigoarea pentru respectarea necondiționată a notei circulare suscitată, și pentru reîntegrarea limbii române ca limba oficială în drepturile, ce i se cuvin, și la Cărțile funduare, luând severe măsuri, ca pentru garantarea acestora, să fie încredințate la instanțele de Cartea fundușară numai acele persoane dintre conducătorii de C. f. cu conducerea acestora, care cunosc în grai și în scris perfect limba română.

Totdeauna domnii președinți vor lua în fiecare caz concret cele mai severe măsuri pentru pedepsa și încetarea situației, raportându-ne imediat. Cluj, la 26 Noembrie 1921. p. Ministru Director General, Dr. Cosma.

Tribunal Timișoara.

Fal. 8320 și y321 1921.

EDICT

în cauza de faliment

Tribunalul Timișoara secția de falimente a declarat astăzi în stare de faliment în baza art. 248 XVII. 1881 pe societatea în nume colectiv Frații Taljő din Timișoara ai carei membrii sunt și Adalbert Saljő comercianți de lemne ordonând totodată sequestarea și inventarierea tuturor bunurilor falitului.

A numit de dr. Marcu Pavlovici și în cazul împedecării dansului pe dr. Andrei Szunyogh judecătoria acestui tribunal judecătoria comisari iar pe dl. dr. Mihai Grosșian avocat din Timișoara sindic (Curator) masei falimentului și ca înlocuitorul acestuia pe dl. Francisc Andresz avocat în Timișoara.

A fixat ca ultimul termen pentru prezintarea declarațiunii creanțelor ziua de 23 Ianuarie 1922 pentru verificarea creanțelor ora 9 a. m. zilei 14 Februarie 1922 iar pentru alegerea comitetului creditorilor ora 9 a. m. zilei 17 Februarie 1922 în biroul oficial al judecatorului comisar.

Somează pe toți creditorii care voiesc să-și valorifice creanțele în contra masei generale că să-și prezinte creanțele spre a fi verificate și clasificate la pertractarea verificațiunii, acestui Tribunal sub greutate consecințelor legale determinate de legea de faliment. în termenul termenului susmenționat conform regulilor stabilite în art. 125—129 ale legii XVII. 1881: chiar în cazul acela dacă în vederea creanțelor a fi în curgere un proces special.

Somează pe creditorii cu dreptul de gaj și de retențiune, ca se comunice dreptul câștigat de dansii sindicului (curatorului) masei și ca se arete acestuia din

urma la cererea lui lucrările în posesiunea lor pentru că; acestea se fie prețuite.

Face atenți pe toți acei cari poseda un drept de separațiune revendicari ori de preluarea specială, că dacă nu valorifică drepturile lor acestea nu vor înpleca lichidarea și repartițiunea masei falimentului.

În sfârșit somează pe creditorii a-i falimentului că să se prezinte la ziua fixată pentru alegerea comitetului creditorilor cu documentele ori a justifica calitatea lor de creditorii.

Tribunalul Timișoara la 6 Decembrie 1921.

dr. Jacob Parneu,
cons. la Curtea de Apel.

Dela prezidentul tribunalului Cluj.

No. XV. A, 18—1—1921, prez.

PUBLICATIE

Să aduce la cunoștința publică că Ministerul de Justiție Directoratul General din Cluj prin ordonanța No. 27.654—1921. Ac. în baza paragrafului 171. din art. de lege XXXV. din anul 1874. a anulat constituirea consiliului Baroului notarilor publici Cluj făcută în adunarea generală din 29. Iunie 1921. dimpreuna cu hotărârile aceleia și conform ordonanței No. 22.657 din 1. August 1920. a Ministerului de Justiție Secretariatul General din Cluj invitat pe domnii notari publici cu sediul în circumscripția Baroului din Cluj, să binevoiască a lua parte la adunarea generală de constituire a Consiliului Baroului Cluj, care va avea loc în ziua de 19. Decembrie 1921. la oare 10, a. m. în sala de pertractări No. 94. a Tribunalului Cluj, personal sau conform dispozițiilor cuprinse în paragraful 29. din art. de lege XXXV. din anul 1874 și paragraful 12. din art. de lege VII. din anul 1886. Cluj, la 29. Noembrie 1921. Președintele Tribunalului subst. *Dr. Furnea* m. p. Consilier de curtea de apel.

Parohetul tribunalului Sibiu.

No. 2641/1921 parch. trib.

Act de urmărire

Konnerth Ana n. Welther care a fost condamnată pentru delictul delapidare la 4 (patru) luni arest corecțional de către trib. Sibiu cu sentința No. 292/11—1920, a data 29 Septembrie 1920 s'a depărtat în loc necunoscut (afirmative) la America fără a fi îndeplinit pedeapsa.

Toate organele de poliție precum și posturile de jandarmi sunt înștiințate să o urmărească, să o dețină și să o înainteze acestui parchet.

Datele personale sunt următoarele: Numele: Konnerth Anna n. Welther; Locul nașterii: Werth; Născută la: de 50 de ani; De profesiune: spălătoare;

Starea familială: măritată; Statura mijlocie; Ochii vi-neți; Părul cărunt;

Sibiul la 2 Decembrie 1921.

prim procuror:
D. Munteanu
procuror general st.

Dela parchetul tribunalului Bistrița.

No. 2645-1921 proc.

MANDAT DE URMĂRIRE.

Gheorghe Sabadus este în baza sentinței tribunalului din Bistrița No. P. 722-18—1921 jurevalid condamnat la 4 ani robie grea pentru crima omorului prevăzută de §. 279 și calificată conform §. 289 din codul penal, pentru că: în noaptea de 15 spre 16 April 1921 în hotarul comunei Ronul intenționat, dar fără precugetare a omorât pe Ilie Gyenge cu o s' cure.

Deoarece susnumitul inculpat a evadat din închisoarea tribunalului Bistrița; departându si în loc necunoscut, — rog toate autoritățile judecătorești și administrative, să binevoiască a urmări, pe inculpat, iar la caz c'nd s'ar afla, a l deține, a l preda în închisoar proximei judecătorei de ocol sau proximalui tribunal și a m' incunoștința despre aceasta.

Descrierea persoanei inculpatului este următoarea
1. Numele: Gheorghe Sabadus, 2. Locul nașterii: Srimtura (județu Maramureș), 3. Etatea: de 19 ani, 4. Religiuinea: gr. catholic, 5. Starea familială: junec. 6. Ocupațiunea: servitor, 7. Înălțimea: 163 cm., 8. Construcțiunea corporală: puternică, 9. Fața: lungireată, 10. Culoarea feței: roșie, 11. Părul: blond, 12. Pruntea: mică, 13. Ochii: a bastri, 14. Sprincene: blonde, 15. Nasul: Lat, 16. Gura: regulată, 17. Dinții: întregi 18. Mustațe și barbă nu are, 19. Birbia: ascuțită, 20. Semne deosebite: nu are, 21. Înbrăcămăntea: țărănești, 22. Cunoștința limbii: românește Bistrița la 23 Novembrie 1921. Dr. Moldovan m. p. procuror.

No. 34355—III. 1921.

ANUNȚ DE LICITAȚIUNE

Se scoate la licitațiune publică confecționarea a 38 de mantale din piele de oaie, cu blană și 38 perechi de cisme de iarnă pentru gardieni dela închisorile din Ardeal, cari sunt în serviciu de noapte. Condițiunile se pot vedea la Directoratul General al Justitei, Cluj (Palatul Justitei etaj II, camera 109). Ofertele scrise și sigilate se vor înainta la acest loc până la 20 Decembrie 1921. 12 oare din zi, Ofertanții vor depozita la Camera acestui Directorat General până la ziua menționată o garanție de 2000 lei în numerar Adjudecațiunea se va face în decembrie a. c. 11 oare din 21. Cluj, la 7 decembrie 1921. Director general: *Dr. Cosma.*

 Seminarul de drept Dr. Muresianu
Cluj, Str. N. Jorga 23. Telefon: 13